Tampere3
Korkeakoulujen opetusyhteistyö
Koulutuksen siirto
AMK-hallintokieli

HE 73/2017

Immo Aakkula
Hallitusneuvos, OKM
Perustuslakivaliokunta 8.9.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Ehdotuksen sisältö

1. Yhdistetään Tampereen yliopistot uudeksi säätiöyliopistoksi (Tampereen [~~uusi~~] yliopisto) ja mahdollistetaan Tampere3-korkeakoulukonserni
2. Parannetaan kaikkien korkeakoulujen mahdollisuutta opetusyhteistyöhön
3. Säädetään koulutuksen siirrosta yliopistosta tai ammattikorkeakoulusta toiseen
4. Yhdenmukaistetaan ammattikorkeakoulujen hallintokielisäännös yliopistolain mukaiseksi

Tampere3

- Yhdistetään Tampereen yliopisto (TAY) ja Tampereen teknillinen yliopisto (TTY) uudeksi säätiöyliopistoksi, joka aloittaisi 1.1.2019
- Tampereen korkeakoulusäätiö perustettu 20.4.2017 Perustajat: Suomen valtio, Tampereen kaupunki ja 19 muuta yhteisöä ja säätiötä: Jane ja Aatos Erkon säätiö sr, Kaupan Liitto ry, Kauppias K.P. Ruuskasen säätiö sr, Kunnallisneuvos C.V. Åkerlundin säätiö sr, Mannerheimin Lastensuojeluliiton tutkimussäätiö sr, Pirkanmaan liitto, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Punainen Risti ry, Tampereen Aikuiskoulutussäätiö sr, Tampereen kauppakamari ry, Tampereen Kauppaseura ry, Tampereen Suomalainen Klubi ry, Tampereen Teknillinen Seura ry, Tampereen yliopistollisen sairaalan koulutussäätiö sr, Tekniikan Akateemiset ry, Teknologiateollisuus ry, Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö ja Väinö Tannerin säätiö sr)
- TAY:n ja TTY:n toiminta, opiskelijat, henkilöstö sekä oikeudet ja velvollisuudet siirretään uudelle yliopistolle voimaanpanolailla
- Voimaanpanolaissa säädettäisiin uuden yliopiston ja sen ylioppilaskunnan järjestäytymisestä; mallina Aalto-yliopiston perustaminen.
- Tampereen kaupunki on sitoutunut luovuttamaan Tampereen ammattikorkeakoulun osake-enemmistön uudelle yliopistolle

Yliopiston järjestäytyminen - perustuslainmukaisuus

Ensimmäisen hallituksen valintatapa (PL 123.1 §)

- Ehdotus: yhdistyvien yliopistojen hallitukset valitsevat
- PeVL 11/2009 vp: itsehallinto tarkoittaa ennen muuta sitä, että yliopiston sisäisestä hallinnosta päättävät laissa säädetyin rajoituksin asianomaisen yliopiston omat eivätkä valtion yleiset hallintoviranomaiset. Säätiöyliopistojen osalta, että hallituksen kokoonpanosta ja valinnasta tulee säätää tavalla, joka asiallisesti turvaa yliopiston itsehallinnon. Tällä perustuslakivaliokunta on tarkoittanut muun muassa yliopistoyhteisön oikeutta itse päättää yliopiston hallituksen jäsenistä.
- Yhdistyvien yliopistojen hallitukset ovat yliopistoyhteisöjen valitsemia. Tästä sekä hallitusten velvollisuudesta edustaa nimenomaan yliopistoa seuraa, että yhdistyvien yliopistojen hallitukset toteuttavat päätöksenteossaan yliopistojen autonomiaa. Siirtymäjärjestely, ei rinnastu itsetäydenykseen.
- Menettelyllä turvataan uuden yliopistokokonaisuuden toteutuminen ja sujuva siirtyminen uuteen yliopistoon.
- Ehdotettu menettely vastaa Aalto-yliopistoa perustettaessa noudatettua

Yliopiston järjestäytyminen

Prosessi		Nimitys-toimikunta (3+3), PJ perustajista			Yliopiston hallitus päättää vaalijohto-säännöstä		Monijäsenin-nen toimielin päättää prosessista	Monijäsenin-nen toimielin päättää prosessista
Päättäjä		TTY:n ja TAY:n hallitukset valitsevat		TTY:n ja TAY:n hallitukset valitsevat	Yliopisto-yhteisö valitsee vaaleilla		Monijäse-ninen toimielin valitsee	Monijäse-ninen toimielin valitsee
Oikeus-peruste	Säätiölaki	Säätiön säännöt	Voimaan-panolaki	Voimaan-panolaki	Voimaan-panolaki	Voimaan-panolaki	Yliopisto-laki	Yliopisto-laki

Opetusyhteistyö

- Ammattikorkeakoulu voi järjestää myös muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua opetusta [eli kieltenopetusta] yhteistyössä toisen korkeakoulun kanssa tai hankkia sitä toiselta yliopistolta tai ammattikorkeakoululta.
- Kun opetus hankitaan sellaiselta suomalaiselta korkeakoululta, joka antaa kyseistä opetusta myös omille opiskelijoilleen, ammattikorkeakoulun ei tarvitse koulutusvastuunsa toteuttamiseksi järjestää omaa opetusta näiltä osin.
- Ammattikorkeakoulun tulee antaa pääosa sen koulutusvastuuseen kuuluvien tutkintojen ja alojen opetuksesta itse.
- Opetuksen, joka 1 tai 2 momentin mukaisesti korvaa ammattikorkeakoulun oman opetuksen, on vastattava tutkinnon myöntävän ammattikorkeakoulun määrittelemiä tavoitteita.
- Rajattu opiskeluoikeus lain nojalla
- Vastaava säännös yliopistoista

Opetusyhteistyö - perustuslainmukaisuus

- PeVL 23/2016 vp (HE 66/2016) -> Kieltenopetusyhteistyöstä säädetty täyttää perustuslain vaatimukset. Esityksellä ei puututa yliopiston sisäiseen päätöksentekoon. Vastuu opetussisällöistä tutkinnon myöntävällä korkeakoululla. Lisää korkeakoulujen toimintavapautta. Tavoitteet hyväksyttäviä.
  - Ehdotettu opetusyhteistyön laajentamisen salliva säännös vastaa rakenteeltaan ja perusteluiltaan edellä kuvattua PeV:n arvioimaa tapausta.
- Ehdotus tukee tieteen, taiteen ja opetuksen vapauden (PL 16.3 §) toteutumista lisäämällä opetuksen järjestämisen vapautta (institutionaalinen vapaus).
  - Opetuksen ja tutkimuksen sisällöllinen ja menetelmällinen vapaus on lailla taattu sekä yliopistoissa että ammattikorkeakouluissa
- Opetusyhteistyön laajentaminen omasta opetuksesta samalla luopuen tapahtuisi korkeakoulujen omilla päätöksillä. Vastuu opetussisälöistä jäisi tutkinnon myöntävälle korkeakoululle. (PL 123.1 §, yliopistojen autonomia)
- Käytännössä yhteistyö on välttämätöntä ja sitä tapahtuu jo nyt hyvin laajasti

Koulutuksen siirto

- Kun yliopiston koulutus lakkautetaan, yliopisto voi sopia toisen yliopiston kanssa opiskelijoiden siirtymisestä suorittamaan samaa tutkintoa kyseisessä yliopistossa.
- Opiskelijalla on kuitenkin oikeus jäädä kolmen vuoden ajaksi koulutuksen lakkauttamisesta suorittamaan tutkintoa siihen yliopistoon, jonka koulutus lakkautetaan, ottaen huomioon 41 §:n 1–4 momentissa säädetty opiskeluoikeuden kesto.
- Vastaava säännös ammattikorkeakouluista

Koulutuksen siirto - perustuslainmukaisuus

- PeVL 9/2013 vp koski siirtymäajan (2 vuotta) tarpeellisuutta koulutusta lakkautettaessa: ”Ehdotettu sääntely vaikuttaa myös niiden opiskelijoiden asemaan, jotka opiskelevat toimintansa lopettavissa ammattikorkeakouluissa ja jotka eivät valmistu ennen lain voimaantuloa. Ehdotus on merkityksellinen perustuslain 16 §:n 2 momentin kannalta, jonka perusteella julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykyjensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta. Tämän vuoksi on tärkeää, että tällaisten opiskelijoiden asema turvataan siirtymäsäännöksen mukaisella määräaikaisella toimiluvalla ja mahdollisuudella suorittaa opintonsa loppuun toisessa ammattikorkeakoulussa.”
- Tähän ehdotukseen sisältyy kolmen vuoden siirtymäaika, jonka opiskelija saisi jatkaa siinä korkeakoulussa, jonka koulutus lakkautetaan ja opiskelijat siirretään toiseen korkeakouluun
- Opiskelijalla säilyisi opiskeluoikeus aina niin kauan kuin se hänelle kuuluu yliopisto- ja AMK-lakien perusteella (YOL 40–43 §).

AMK hallintokieli

- Ammattikorkeakoulun hallintokieli on sen toimiluvassa määrätty opetus- ja tutkintokieli. [vanha säännös, jota täydennetään]
- Jokaisella on oikeus omassa asiassaan käyttää suomea tai ruotsia ja saada toimituskirja käyttämällään kielellä. [lisäys, uusi 2 momentti]

AMK hallintokieli - perustuslainmukaisuus

- Ehdotus tukee perustuslain 17 §:ssä säädettyä henkilön oikeutta omaan kielen ja kulttuuriin.
- Ehdotus edistää yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden välistä yhdenvertaisuutta.